

Nro. 18.

**A' FEJS. CSÁSZÁRNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
REGYELMES ENGEDELMEBŐL.**

Indült Bétsből, Keddén September 1-ső napján
1807-ik éltendőben.

B é t t.

Eő Császári Kir. Felsége Baró HILNER János F. M. Lajtnantot, a' M. Terézia vitézi Rendjének his keresztet tagját, egy Magyar Gyalog Regementnek tulajdonosát, a' Károlyvári, és Warasdi véghelyeknek commandirozó Generalifát a' Fels. uralkodó Házhhoz való hívsege, és 45 éltendeti hasznos szolgálatjára nézve Császári Királyi valóságos titkos Tanácsossává tenni méltostatott, a' ki a' szokott hitet az Eő Felsége kezébe már le is tette.

A' Zimonyi, vagy Szemlini Fő Posta Mas-

tert Cratey János Urat, sok rendbéli érdemeire nézve az arany érdem pénzel meg tisztelni méltóztatott Fels. Urunk, melly az oda való Commendans házában, az ott fekvő Jellachich János Regimentbéli tiszteknek és városi Előjáróknak jelenlétekben fűggesztetett a' nyakába.

Magyar Ország.

Egy kis idő alatt két nagy Papi embertől fofztatott meg a' Magyar Katolika Anyaszentegyház, úgymint nékai Egri Ersek nagy méltóságú Fuchs Xaver Ferencz Eö Excellentiájától, a' közelebb elenyészett Augustusnak 23-ik napján pedig nem régiben Pécsi Püspökségre kegyelmessen emeltett Görgei és Toporczaí Gergey Márton nagy lelki hazánkfiától, Budán hasznos életének 67-ik esztendejében. Végső akaratjához képest az ide való általa meg újítatott, és szép fundatióval felékesített Kálvária helyen temettetett el a' halotti tiszteliséget Augustus 24-ik napján esteli 7. órakor Csanádi Püspök Mélt. Köfzeghy László Ur Eö Nagysága vitte végbe. Ez a megboldogult nagy hazánkfia tanulásának végződése után a' Papi szent hivatalra kötelezvénn önnön magát, elsőben a' Posoni, annakutánna a' N. Szombati Papi nevendék házhban tanulta a' Filozofiát és a' vallásról való tudományt, azután az oda való Érseki Káptalan Archivariussává tétetődött, azután Posony Vármegyében Püski Plebánussa lett, mely szent hivataljának 10 esztendőig tartó hiv és buzgó folytatása után, elsőben a' Posonyi Collegiata Megyének, két esztendővel annakutánna pe-

íg a' Nagy Szombati Erseki Kaptalannak Canonicusává, végre 1790-ik esztendőben a' Királyi Törvényes Tábla Praelatusává tété'ődött, hanem szemeinek erőtlensége miatt az Esztergomi Erseki Káptalanba vissza ment, és a' múlt Julius hólnapban nagy érdemeire nézve kegyelmessen Pécsi Püspökségre emeltetett.

Hadi Történetek.

A' Stralzund környékén táborozó Frantziai hadi seregeknek kemény ostromlást tárgyazó munkáikra Julius 29-ik napján kezdettek a' benn lévő Svékusok ágyuzni, és öszve is lövöldözték egy batteriájokat. Maga a' Svéciai Király azon napon dél után a' benn lévő őrizetnek egy batteriájára fel menvén magának székét vitetett, és jó darabig nézte az ostromlóknak munkáikat, és a' végére tüzelteni parantsolt reájok, mellynek vólt is valamely haszna. Még akkor kevés ostromló ágyuk vólt a' Frantziáknak, de néhány napokkal annakutánna 80 darab 24 fontosok érkeztek oda Stettinből.

A' Stettini tudósítások szerént éjjel nappal abban foglalatoskodnak a' Stralzund környéken táborozó Frantzia és szövetséges seregek, hogy azon erőfféget minél előbb el foglalhassák. Az oda való lakosok parantsolatot vettek az eránt, hogy a' kemény ostromlásra magokat készen tartsák, és féltöbb vagyonaikat bátorságosabb helyre vinni igyekezzenek. De ezen parantsolatnak ki hirdettetése előtt, előre él látván e' dolgot a' lakosok, on-

nan rész szerént Svéciába, rész szerént másuya költöztek, és csak azok maradtak meg, a' kik életknél egyebet el nem veszthetnek.

A' Berlini Telegrafus nevezetű közönséges újság levelek azt tartják, hogy a' Stralsundot ostromló Frantzia és szövetséges seregeknek fő vezérének Marsal Brüne maga is meg lévén arról győzeztelve, hogy valameddig azon erősséget a' tenger felől is bé nem zárhattyak, 's nem ostromalhattyak, addig bírasára jutni lehetetlen lefzen: arra való nézve meg határozta magában, hogy a' Rügeni szigetet, mellyben Anglus hadi nép többorzik, el foglallya, 's azokat onnan ki küszböllye.

Dánia

Az északi egek kárpitját újabb háborúra tészó fellegek vonták bé. A' Sundba, az az, a' Német és Balticum tengereket öfzve foglaló szoros tengerbe a' Koppenhágai Kir. udvarnak hire 's meg egyezése nélkül bé evezett Anglus hajósereg Dánia Országot is nagy nyughatatlanságba ejtette, kiváltképen azért, hogy az mind ez ideig neutralis vólt, az az, sem az egyik, sem a' másik hadakozó felekezet részére nem állott. Ez az Angliai számos hadakozó és szállító hajókból álló expeditió azt kívánnya, hogy a' Svékusok és Frantziák közt tartó háború alatt a' Dániai Koronához tartozó Kronenburgi erősség, és a' Zelandiai sziget Angliának által adattattassanak, és hogy annál fogva ók a' Német és Balticum tengerek közt

való egyességet fenn tarthassák. Augustus hólnap közepéig sem az egyikbe sem a' másikba meg nem egyezett a' Dániai örökös herczeg. Midőn az Angliai expeditiónak első osztálya Augustus 3-ik napján Kronenburg mellett el evezett volna, a' Nemzeteknek bé vett szokások szerint, azon erősséget egy ágyú lövelével meg közöntötte, és vissza is közöntetett.

Ezről a' kétséges kimenetelű dologról a' 12-ik Augustusi békei tudósítások következőképen szólnak: „A' Dániai korona örökös herczeg, kinek eddig való minden tselekedeteiből mind a' békefűrészes, mind a' háborús környülállásokban nagy okosság 's előre való látóság tündöklött ki, a' Kielbe hozzá ment Anglus követnek Jack s o n n a k, midőn ez azt kívánta volna, hogy a' Sundba ment Anglus hajó seregnek a' Seelandiai sziget a' háború végeződéseig által adattassék, akképen felelt, hogy Koppenhágába leendő meneteléig, a' hol a' Dániai fő Kormányfűrészes vagyón, sem jó sem rossz válasz nem adhat. Azonban tudva való dolog az, hogy mi l y t a' nevezett korona herczeg haza érkezett, mingyárt minden nevezetesebb Dánus Generálisokat és Admirálisokat öfzve gyűjtött, velek együtt sokáig tanátskozott, és azt végzette, hogy önként sem a' Kronenburgi erősséget, sem a' Zelandiai szigetet az Anglusoknak által nem engedi, hanem hogy a' Dániai kikötő helyeknek és tenger partoknak védelmezésekre minden szükséges rendelkezést meg fog tenni. Igaz dolog nygvan az, hogy a' Dániai Armádia Holzatziában, Slesvigban, Jütlandiában 's a' Finnaeni szigetben van fel osztat-

tatva, es Zelandiában az ott lévő mintegy 20000 főre menő tartománybéli fegyvereseken kívül, legfeljebb 10000 reguláris katonaság vagyon; mindazáltal éppen ezekből áll a' Dániai hadi népnél a' színe, melyhez a' Koppenhágai katoná őrizet is tartozik. Tehát a' Német legióval egyetemben mintegy 30000 főből álló Anglus armadiának dolgot adnának a' vitéz Dánusok, ha valamiképen erőszakkal akarnák a' Zelandiai szigetet elfoglalni. Ennekfelette, valamint az Orosz Császárnak, úgy a' Prussziai Királynak alkalmatosságot szolgáltatnának az Anglia ellen való hadindításra. Továbbba jó módja van I. Sándor Császárnak arra, hogy a' Svéciai Királyt Anglia szövetségétől elvonja, és 40000 főből álló sereggel a' Svéciai Finnlandiát, melyben most semmi katonaság nem található, egy két hónap alatt elfoglalja. Végtere hogyha elfoglalnák is most Zelandiát az Anglusok, mindazáltal csak addig maradhatnának annak birtokában, míg az Angliai hajósereg az ott védelmezhetnek; de mihelyt a' télen a' Nagy és Kis Belt, tudniillik a' Zelandiai és Finniai, és a' Finniai és Jutlandia partok között lévő szoros tenger (Fretum Balthicum majus et minus) befagy, azoknak hátokon könnyen Zelandiába mehetne a' Frantzia északi Armadia, és az ott található Anglus hadi népet, vagy mind egy lábig levághatná, vagy fogságra ejthetné. X. Károly Svéciai Király 1658-ik esztendőben 30000 főből álló gyalog és lovas hadi néppel és számos ágyúkkal a' befagyott Nagy és Kis Belten szerentséssén által költözött, és az ott volt Dánus hadi népet hadi fogságra ejtette.

A' 11-ik Augustusi Koppenhágai tudósítások így szólnak: „Tegnap úgymond egy estafétát küldött ide Kielből a' mi szeretett Korona herczegünk, 's azolta mindenek háborús ábrázatot mutatnak, minden tenger partyain lévő batteriaink meg szaporittatnak, és mindenek a' védelmező hajóse-
reg felfegyverkeztetésében foglalatoskodnak. A' Kronenburgi erősségben fekvő katona őrizetnek őregbitésére a' Norvégiai Laib Regimentnek egy batallionja küldetett, az ide való polgári ártilleris-
ták itt már katona szolgálatot tesznek; minden cantonbéli matrózok, és szabadtsággal háza bortsátott katonák regimentjeikhez vissza hivattatnak. Ma délben a' Korona herczeg is Kielből vissza
jött, és mingyárt az Admirálitás Collegiumába, az az, a' tengeri dolgokra ügyelő Tanács gyűlésébe ment. Az Anglus hadakozó hajóknak Kapitányai
semmi kereskedő Anglus hajót nem bortsátanak a' Balticum tengerbe; minden környülállások hábo-
rúra mutatnak. Az Anglus számos nagyobb és apróbb rangú hadakozó hajókból álló hajó sereg még most is a' Sundban tartózkodik, és még ek-
korig semmi ellenséges dologra nem vetette ma-
gát. —

Nagy Britannia.

Londonba, a' múlt Augustus 1-ső napjaiban egy diplomatica személy ment a' száraz Európá-
ból, a' ki mingyárt oda lett érkezése után a'
mostani Status Titoknokhoz, vagy külső dolgokra
ügyelő Canning ministerhez ment, 's a' magával
vitt irásokat nékie által adta. Ez a' történet a'

Ministerek öfzve gyűllésekre, és hosszas együtt való tanátskozásokra szolgáltattott alkalmatosságot, mely dél után 1 órától fogva esteli 6 óráig tartott, és a' melynek végződése után a' Status Kurir Mills mingyárt parantsolatot vett az útra való készülésre. A' kik a' Kir. udvarhoz közel járnak, azt befűllették, hogy I. Sándor Orosz Császár, az Anglusok és Frantziák közt való békefféges közbenjárás magára vállalta, de hogy bizonytalan dolog legyen, el fogadta e' azt a' Londoni Kir. udvar avagy nem? A' rendkívűl való hadi készülletekből azt lehet ki húzni, hogy nem fogadta. Talán ő benne is bé tellyesedik ez a' deák példabeszéd: Si vis pacem, para bellum, az az, ha békességet akarsz eszközölni, háborúhoz készűlly. Londonban ismét titkos expeditiókról van szózat, ha tovább is tartani fog a' háború, előre is tudják azt az Anglus ministerek, hogy Napoleon Császár, a' N. Britanniai kerekedő hajók, előtt minden Európai kikötő helyeket, még azokat is, a' melyekbe ekkorig mindenkor szabadon bé evezlettek, a' milyenek a' Portugallia Országaiak, bé zároltattva, mellynek visszonzására az Angliai Kormányfűk egész Európát blokiroztatni, az az, szemem tartatni lőzja, melyről még eddig semmi példa nem olvastatik a' világ historiájában.

Az északi Amerikai közönséges újság levelek, azon erő zakoskodást, melyet három Amerikai szűletésű Anglia szolgálatjában vőlt, de onnan el szűkötő hajós legények miatt egy Leopard nevezetű Anglus hajó egy Chesapeák nevű Amé-

rikai hajó ellen a' múlt Május hólnapjában végbe vitt, nagyon kiáltoznak, és azon Szabad Statust az Anglia ellen indítatandó háborúra unszollyák. Hogy ha ez meg esni talál, az Angliai Kanadát könnyen el foglalhattyaik ugyan az Amerikabéliek, hanem annál fogva az ő kereskedéseket, mely a' Frantzia háborúnak kezdetétől fogva mindenkor nagy divattyában volt, az Anglusok is el ronthatyaik. Azonban azon ijázkodnak az Anglus ministerek, hogy a' jelenvaló szoros állapotban háborujok né legyen az éfzaki Amerikai Respublikával. A' külső dolgokra ügyelő Status minister Canning, e' tárgyra nézve már egynéhány conferentiát tartott a' Londonban lévő Amerikai követtel Monroe urral, és meg igirték egymásnak, hogy ezen tsiklandozó történetet a' természetű asság régulai szerént igyekezzenek el intézni, melynek jobb móddal leendő elközlésére, Admirál Berkeley, a' ki azon kedvetlen történetnek tulajdonképen oka volt, az Amerikai szabad Statusoknak meg engeszteltetésék végett, az Amerikai tengeri pártoktól vissza hivattatott Angliába.

A' Spanyol Amérikában, nevezetessen a' Montevideói erőfőghben lévő Anglus Generális Achmuty Május 24-ikén költ és Londonba küldött levelében nagyon panaszolkodik, hogy Buenos-Ayresnek vissza vételére nékie elegendő segítő sereg nem küldtetetik, és mivel Fr. Generál Liniers vezérlése alatt, ott a' Spanyol hadi erő nagyon meg nevedett, méltan attól tarthat, hogy Mon-

tevideóból is ki üzettenek, vagy egéazlen fogságba esnek az Anglusok. —

Esza ki Német Ország.

A' Mémeli tudósítások szerint, a' Fels. Prusz. fziai Király, a' Pétersburgi Csász. udvarnál eddig követséget viselt Golz Grófot nevezte ki első Status ministerének, a' mely hivatalt néhány esztendőktől fogva hol Gr. Haugwicz, hol Luchesini, hol B. Hardenberg viseltek. Az utolsónak még tsak emlékezetét sem kívánnya a' Berlini Publicum hallani, azért, hogy ő volt az utolsó szerentsélen háborúnak egy leg főbb javaslója és gerjesztője. Berlinben közönséges hir, hogy a' Király nem ott, hanem Königsbergben fogna ennekutánna lakni, mely hir ha meg talál valóságosodni, Berlin városa, melynek boldogsága egyedül a' Királyi familiának ott való lakásától függött, egynéhány esztendő mulva nagyon meg fog homályosodni. — A' Gens d'Armes nevezetü igen szép és eddig mindenkor válogatott emberekből állott, és mindenkor Berlinben kvártélyozott vassas regementnek tisztjei, a' kik a' Jénai ütközet előtt a' táborba marsirozván a' Franczia követ palotájának falaihoz köszörülték kardjaikat, mint valóságos renommisták, a' hadi szolgálatból mindnyájan el bortsáttattak. (Renommistáknak neveztettenek a' Ném. Orzági Universitásokon, azok, a' kik mind különös öltözeteknek módjával, mind erkölcsöknek minémiségével a' jó és szorgalmatos tanuló ifjaktól magokat meg különböztetik, és töb-

nire ivással, dohányozással, és éjjelenként való lármazással töltik akadémiai idejüket. A' Hálai Univerzitasban, melyben sok szabadsága volt a' tanuló ifjaknak, leg több Renommisták számláltattak Németországban.) — A' Párisi Császári udvarhoz Generál Knobelndorf küldetett követségbe, oly instructiót vévén Kiralyától, hogy a' Prussziai Statusokra vettetett még hatra lévő, és a' Tilsiti békefében a' Királytól garantiroztatott, az az, annak meg fizetéséért a' kezesféget magára válalt hadi adónak meg kevesitetéset hathatossan munkálódja. Ez a' hadi adó 25 millió Prusszus tallerra tétetődik (egy illy taller 1 forintból 's 30 krajtzárból áll).

A' Warsóviai Herczégységben maradt Frantzia truppoknak Marsal Davoust tétetődött vezérjékké, a' ki mingyárt oda lett menetele után egy hirdetményt tétetett közönségessé, mellyben azt kívánnya, hogy a' Frantzia Commendansoknak senki ingyen asztalt ne adjon, hanem az olly tiszteket, a' kik ezt kívánnyák, be jelentse.

A' Drézdai tudósítások azt tartják, hogy a' Saxóniai Fels. Király a' jövő October 1-ső napján fogna Warsóviába azon herczégység hódolásának által vétele végett utazni, a' hol már is sok készületek tétetődnek illendőképén leendő el fogadására.

Elegyes Dolgok.

Azok az ajándékok, a' mellyeket Napoleon Császár Drézdából való el menetelekor az oda va-

ló Kir. udvarnál ki ösztogattatott, Császárhoz il-
lendők voltak. Gróf Marcolini Kir. Fő Lo-
vász mesternek, és Gr. Bose Status Ministernek
3000 tallért érő brilliántos piksiseket ajándéko-
zott; Gr. Miltiez Fő Udvarnok mesternek, Ba-
ró Staknicz fő konyha mesternek, és a' több
udvari fő tiszteknek egyen egyen 4000—6000 tal-
lért érőket; az Udvari Titoknokoknak 500—800
tallért érő gyűrűket, a' Sakszoniai Kir. testörző
Seregbeli tiszteknek arany piksiseket, a' köz test-
örzők közt pedig nagy summa pénzt ösztogatta-
tott ki; végre az udvari dámaknak sok és igen betses
nyakra valókat, fülön függőket és gyűrűket ajándé-
zott. — Lefebüre Fr. Marsalnak és Dántzigi
herczegnek 100 ezer tallérból álló ajándékot aján-
lottak a' Dántzigi lakosok, mellyet addig, mig Na-
poleon Császártól arra engedelmet nem nyert,
el nem vett, akkor is pedig úgy, hogy azon sum-
ma a' Dántzigi lakosokra vetett hadi adóból és re-
quisitiókból le vonattattassék. — A' Szakszóniai
Vál. Fejedelemség ezen most végrődött háború
e' őtt 724 negy szegelet mért földre, népessége két mi-
lió és 200000 lélekre ment, melly a' Kotbusi Kerület
és Warsoviai herczegség által két millió ember-
rel szaporodott meg. Az Orosz Birodalomnak Til-
siti békefényben engedtetett új napkeleti Pruffzia
439000, az a' Jeveri uradalom pedig, melly a' Né-
met Tenger mellett napkeleti Frizia és az Olden-
burgi herczegség közt fekszik, és a' mellyet azon bé-
kefényben I. Sándor Császár a' Wesztfáliai Ki-
rállynak engedett 15000 lelket foglal magában.

Jósef Napoleon Nápoly és Szicilia Or-

szágoknak a' Tilsiti békefélében meg esmértegett Királya, azoknak a' Szerentsétlen atyáknak gyermekeiket, a' kik az 1799-ik esztendőbéli Nápolyi revolútióban vagy meg ölettettek, vagy szamkivetettek, vagy nagy nyomorúságba ejtettek, tulajdon külságen nevelteti fel. — A' mint a' Weszfáliai tudósítások hirdetik, mára, az az, September 1-ső napjára vagyon I. J e r o m o s Királynak Weszfáliai Királyságba való bé iktatása meg há tároztatva, addig mindenek azon állapotban fog nak maradni, a' melyben vóltak az utólsó háború alatt. — A' Párisi közönséges levelek szerént a' Westfáliai Ország a' Brunsvigiai herczégségből, a' régi Markiából, a' Magdeburgi vólt herczégségnek Albis-bal partján fekvő részéből, a' Saali Kerülethől, melynek fő városa H á l a, a' Hildesheimi, Halherstadti, Goszlari, Hohensteini, Quedlinburgi, Mansfeldi, Eichsfeldi, Mühlhauseni, Nordhauseni, Stolbergi, Heffzen-Kasszeli, Schmal-kaldi, Katzenellenburgeni, Corveyi, Göttingai, Grubenhágeni, Osnabrücki, Paderborni, Minden, Ravensbergi, és Kaunitz-Ritthergi, tartományokból és uradalmakból fog állani. — A' Királyi rezidentzia Kasszelben leszen. — A' Pétersburgi Császári udvarhoz Generál S a v a r y t rendelte N a p o l e o n Császár Fr. követnek. — A' Sverini előjárok a' békességnék és a' Meklenburgi hercegi familia visszameneteléne meg tiszteltetése végett 300 szükülködő szegényeket vendéglettek meg. — Berlin városa néhány deputatusokat küldött a' Fels. Prufsziai Királyhoz, oly alázatos esedezéssel, hogy Eő Felsége nem másutt, nem Königsbergben, a' mint

a' közönséges levelek hírlelik, hanem ismét oda, tudniillik Berlinbe tegye általa' maga rezidentiáját. — Pruffziai Ex-Status Minister B. Hardenberg Mémelből Pétersburgha utazott, de mi végből, senki sem tudja bizonyosan. — A' Török Orszá- gi tudósításokból azt olvassuk, hogy IV. Musta- fa Török Császár sem olvasni, sem írni nem tud, és hogy a' mostani Török Ministerium egészen a' Jaitsárok pártján lévő emberekből áll.

Harmadszori Hiradás.

Az ide való Magyar Korona tzimert viselő Vendégfogadót és Vendég házat eleitől fogva gyakran meglátogatták az ide jött és itt mulatott Magyar Nemesség, és Magyar Országi lakosok. Ennek a' nagy Vendég háznak birtokosa, három esztendő- vel ennekelőtte azt árendába másnak ki adta; de most azon árenda ideje el telvén, ismét maga gondviselése alá vette. Arra való nézve kötelessé- gének tartya azt minden-ide utazni szándékozó ide- gen uraknak, különösen pedig Magyar Ország Ne- mes lakosinak alázatosan tudokra adni, hogy ő ezen tulajdon Vendégfogadó Házát, nemcsak kívül- ről, hanem kiváltképen belőrl is nagy költséggel meg újította, abban 25 szobát a' leg újabb módi szép butorokkal fel ékesítette, és különösen a' bútorok- nak, nyofzolyáknak's ágybelieknek alkalmas vől- tokról és tsinosságokról szorgalmatoskodott, és a' lakó szobákat úgy alkalmaztatta, hogy azokat, mind egyenként, mind nagyobb részekbe, két, há-

rom, négy, sőt több szobakban is ki lehessen adni. — E' mellett azokra nézve is, a' kik tulajdon lovaikkal utaznak, elegendő istállók, és kotsi állások magánál a' háznál találtnak. —

A' mi a' konyhát illeti, ebben is tsinos és jó ízű, 's kinek kinek tette és kívánsága szerént való eledelék készítettnek, e' mellett mindenféle honnyi asztali és affzúszöllő borokkal, nevezetesen Austriaival 's Magyararral; sőt ha a' Vendégek kívánni fogják, mindenféle külföldi borokkal is szolgálhat. Ahozképest hizelkedik is az alább irt magának, hogy ötöt más utasok is, de kiváltképen a' Magyar Urak számossan meg fogják látogatni, és sem a' szolgálatra, sem a' fizetésre nézve senki kedvetlenséggel tölle el nem megyen. — Költ Bécshen Julius 15-ik napján, 1807-ik esztendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Móraus József. Vendégfogadós és azon háznak Ura.

Másodszori Híradás.

Szent Lőrinczen T. N. Tólna Vármegyében, a' közjónak 's a' szép tudományoknak terjesztése, különösen pedig a' Magyar nyelvnek az Oskolákban léendő előmozdítása végett, Fő Tisztelendő Nemes és Nemzetes Nagy István Urnak, a' Dunán túl lévő Augustana Vallást Tartók' nagy érdemű Superintendensének 's a' T. N. Tólna Vármegye' hites Tábla Birájának, nem különben a' Sz. Lőrinczi Evangélika Gyülekezet buzgó lelki Tanítójának kegyes védje valatt a' Titt. Tólna Vármegyebéli Augustana Vallást tartó T. T. Seniora-

tus egy Deák-Magyar Oskolát állított fel, melyben a' tudományok a' fel tett planum szerént Rhetorikáig bé foglalva fognak taníttatni. Ezen köz huzzonra tüzöz tudományos Intézetet Nagy Mélt. Gróf Apouyi Ur ő Excellenciája Vármegyénk' szeretett Fő Ispánnya szívelvén, méltóztatott kegyeffen fundus rendelkezni, és ajándékozni az épülethez, melyet már a' maga költségén fel is állítván a' Sz. Lőrintzi buzgó Gyülekezet, esztendeje hogy taníttatnak benne az alsóbb Classisokban előforduló tudományok. Meg gondolván azt, hogy a' Dunántúl lévő Kerületben majd egy Ekklezsiának siuts, mely az ó népessége, pallérozodsága, 's nagyobb ki terjedése mellett szebb, tisztább Magyarsággal élne, mint az említett Sz. Lőrintzi Gyülekezet; hogy itt a' deák nyelv mellett a' tiszta magyarságban is előmenetelűen gyarapodhat az Ifjuság nem csak az Oskolában, hanem szállításain is; hogy végre a' taníttatás, és élet' módja sem oly költséges ezen helységben mint más városban; nints a' mi letartóztassa és elvettentse a' gyermekeiket taníttatni kívánót szüléket azoknak ide leendő küldésektől. A' tanítás a' más Oskolákba bé vett szokás szerént a' jövő, Sz. Mihály havának elején fog ismét kezdődni. Mostani Rectora és Professora ezen tudományos intézetnek T. T. P. a r l a M i h á l y Ur, ki a' Jénai Universitásban végezte tanulását, és a' Jénai Mineralogica és Sopronyi N. Magyar Társaságoknak tagja.

D. D. S.